

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
LJUBLJANA.KNAFLJEVA ULICA 87. I
TELEFON 45-28 do 45-35

ROKOPISI SE NE VRACAJO

IZHAJA VSAK DAN RAZEN
PONEDELJKASLOVENSKI
POROČEVALECINŠERATNI ODDELEK
LJUBLJANA

TELEFON 38-32 38-33

POŠTNI CEKOVNI RAČUN
LJUBLJANA ŠTEV. 6-90601-1

OGLASI PO CENIKU

MESEČNA NAROČNINA
45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTNE SLOVENIJE

Ne bomo ne kolonija ne gubernija

Na proslavi Dneva vstaje je v Novem Sadu na velikem zborovanju govoril član Politbiroja CK KPJ tov. Moša Pijade

Kakor smo že poročali, so Dan vstaje 7. julija proslavili po vseh večjih krajih Srbije z velikimi ljudskimi zborovanji. Posebno veliki zborovanji sta bili tudi v Beli Cerkvi, kjer se je zbralo nad 10.000 ljudi in kjer je govoril predsednik vlade LR Srbije in sekretar Politbiroja CK KP Srbije Peter Stambolić, in v Novem Sadu, kjer stagovala član Politbiroja CK KPJ tov. Moša Pijade in član Politbiroja CK KP Srbije tov. Jovan Veselinov Zarko. Zborovanje v Novem Sadu je otvoril sekretar CK KP Srbije Dobrović Vidlić, nakor je spregovoril burno pozdravljen član Politbiroja Centralnega komiteja KPJ Moša Pijade.

V uvodu je poudaril, da je bil julij 1941. mesec prvega močnega poleta vstaje narodov Jugoslavije. To je bil začetek tiste slavne revolucionarne narodnoosvobodilne borbe jugoslovanskih narodov, ki je do korenin izpremenila bistvo in oblike Jugoslavije in ki ni prinesla njenim narodom samo nacionalne osvoboditve izpod imperalističnih zatiralec, temveč tudi osvoboditev izpod oblasti in izkoriščanja kapitalističnega razreda, ker je že med vojno ustvarjala novo ljudsko demokratsko obliko socialistične države in pot za razvoj, po kateri so mogli iti po vojni tudi drugi narodi, ko jih je osvobodila Rdeča armada. Zakaj če drža, da so bile te države vzhodne in jugovzhodne Evrope razen Albanije, ki je bila med vojno in po vojni neposredno naslonjena na Jugoslavijo in ki jo je Jugoslavija podpirala, osvobodila po Rdeči armadi, potem so naše glave na svojo novo politično in družbeno-ekonomsko ureditev izdelan primer v novi Jugoslaviji, ki je izšla iz vojne že kot zgrajena ljudsko-demokratska država.

Moša Pijade je za tem poudaril, da pomeni zadnjih 8 let za našo državo in za naše narode najbogatejšo in najburnejšo dobo njihove zgodovine. Življenje naših narodov se je iztrgalo iz davnega starih tir in stopilo na novi tir, ki jim zagotavlja hitro premagovanje ostankov težke dediščine gospodarske in kulturne zaostalosti.

Izmed osmih let, ki nas dele od začetka oborožene vstaje, so pretekla skoraj štiri leta in težki in krvavi, toda slavni in herojski borbi. Za njimi so prišla štiri ustvarjalna leta, med njimi dve leti in pol izpolnjevanja našega prvega petletnega plana.

Na trdnem temelju velikih demokratskih pridobitev osvobodilne vojne in ljudske revolucije se dvigajo vedno bolj in bolj stvaritve milijonov naših pridnih in navdušenih graditeljev: delavcev in kmetov, inženirjev in tehnikov, poštarnikov in frontovcev, mož in žena in čudovite Titove mladine, stvaritve, ki se vedno bolj združujejo v veličastno zgradbo socialistične Jugoslavije.

Ruševine in opustošenja, ki nam jih je toliko zapustila vojna, so skoraj popolnoma izginile, na njihovem mestu pa raste po vsej naši domovini od slovenskih Alp do južne meje Makedonije nova socialistična Jugoslavija, dvigajo se orjaške tvorbe petletnega plana in skoraj ni kraja v Jugoslaviji, kjer ne bi bilo zgrajeno nekaj novega in kjer ne bi videli ljudi, ki grade to ali ono stvar. In kakor je bil v času vojne vsak naš vojski in politični uspeh močna vzpodbuda za nova herojska dejanja in nove uspehe, tako tudi danes vsak naš nov uspeh v socialistični graditvi budi v naših delovnih ljudeh nove energije in povečuje njihovo že tako globoko vero v končni uspeh, krepi in utrjuje granitno enotnost milijonov naših delovnih ljudi, zbranih v ljudski fronti okrog Komunistične partije, in vedno tesnejše, trdnje in nerazdružljivo povezuje milijonov naših delovnih ljudi s partijskim in državnim vodstvom in z največjim sinom naših narodov, ki jih tudi danes vodi skozi vse težave socialistične graditve s tisto enako gotovostjo in pogumom, s katerim jih je vodil v osvobodilni vojni in ljudski revoluciji, s tovarišem Titom.

Moša Pijade je govoril o potovanju po Jugoslaviji, ki so ga sredi junija napravili tov. Kardelj, on sam, Bebler in Luis Adamić, in poudaril, da nobene številke, načrti ali poročila ne morejo izpremeniti pogleda na samo stvarnost tega, kar je bilo zgrajenega in kar se še gradi, pogleda na herojske množice delovnih ljudi, ki grade močno ekonomsko podlago svoje socialistične države.

Nato je nadaljeval, da so naši listi polni poročil od vseh strani velikega gradišča, ki se imenuje Jugoslavija, vendar pa so vsa ta poročila preveč blede in pomanjkljiva glede na stvarnost samega.

O sistemu hidrocentral na Neretvi in Rami, o Jablanici itd. vedo naši ljudje pre malo. Ni nobenega razloga, da bi bili tako skopi v populariziranju tako velikih tvorb, ki bodo nekoč slavne daleč preko mej naše države. Slavno zgodovinsko mesto prehoda čez Neretvo v 4. ofenzivi bo postalo novo slavno z današnjim velikanskim gradnjo. Nekaj kilometrov nad Jablanico bodo zgradili, vsekan v granitne stene Pre-nja in Cvrnice 80 m visok tez, nad njim pa se bo razprostrlo umetno jezero do Konjice, dolgo nad 30 km.

Da so omogočili zidanje jezov, so zgradili na obeh straneh Neretve pre-dore, skozi katere bodo odvajali vodo iz sedanjega korita, zgradili bodo za-časne jezove ter ta del Srbije Neretve izpraznili. Za preložitve železnice pro-je so zgradili tudi tretji predor. Voda

bo odfekala iz jezera po 2 kilometra in pol dolgem predoru, ki je že zgra-jen. Predor, ki ima približno 5 m v premeru, bo zvezan neposredno s turbinami centrale, ki jo gradijo v hribu. Z proizvodnjo energije bodo izkoriščali padec 110 m med gladino bodočega je-za in Neretve. Dvorana centrale bo dolga 40, široka 23, visoka pa 36 m. Ko bo centrala dogotovljena in sicer leta 1951, bo dajala dve tretjini električne sile, kolikor jo je dajal Dnje-prostir pred vojno. To veliko silo bo do uporabljal za pogon industrije, za elektrifikacijo železnice, za elektro-ke-mične in elektrokovinske tovarne, predvsem pa za proizvodnjo aluminija. Poseben pomen bo imela ta centrala za kmetijstvo. Centrala je delo naših inženirjev. Načrte je napravil ing. Cerni. Na terenu dela skupina samo šestih naših inženirjev, vendar mora biti tisti, ki pogleda, kaj se je že zgra-dilo, prepričan, da bo centrala ne glede na veličanske tehnične naloge o prav-em času zgrajena.

Jablanica, tovariši in tovarišice, pa ni edina veličanska hidrocentrala, ki jo gradimo sedaj v naši državi. Jabla-nica je samo ena izmed več podobnih velikankov.

Moša Pijade je navedel še nekatere primere socialistične preobrazbe v Ju-goslaviji, med drugimi tudi Črno goro, kjer bodo velika sedaj neplodna in močvirna polja po nekaj letih preskro-bovala Jugoslavijo z najboljšim boma-žem, odličnim tobakom, pomaranča-mi in limonami. Nadalje je dejal:

In glejte, takšna Jugoslavija, borbe-na in herojska v narodnoosvobodilni vojni — borbena in herojska pri so-cialistični graditvi, je doživela čudno usodo. Pred več kot letom dni je bila po volji voditeljev Boljševiške partije in Sovjetske zveze izključena iz druž-ne socialističnih držav, obsuta s kleveta-mi in žalitvami, gospodarsko sabota-rana in bojkotirana od Sovjetske zve-ze ter drugih informbirojevskih držav.

Kako neumno in vtolto zvane v tej močni sili našega socialističnega ustvarjanja laži in klevete, ki jih be-sna, toda onemogla informbirojevščina neutrudljivo razpisava že nad leto dni. Toda to ne pomeni, da bi bile te laži in klevete v naši državi brez učinka. Naše delovne ljudi so zalede kot naj-hujša krivica in žalitev, še bolj so vzpodbudile njihovo ustvarjalno ener-gijo in socialistično zavest, še bolj vzpodbudile njihovo voljo, da izvajajo-jo zmago socializma. Trdnje kakor kdaj koli so povezale delovne množice s Partijo in s partijskim državnim vodstvom. Neporušljiva enotnost in nepre-magljiva ustvarjalna energija — glejte, je veličastni odgovor naših narodov podtežem, ki so poskušali z lažmi in klevetami, trgovskimi prevarami, go-spodarsko blokado ter politično in kulturno izolacijo uničiti našo državo pri naporu za socialistično graditve. Na mnogih krajih smo naleleti na te-žave, ki so nastale, ker ni v določenem roku prispelo to ali ono, kar bi moralo priti iz informbirojevskih držav ali kar je prišlo v saboterski kakovosti. Hkrati pa smo videli, kakšna čuda ustvarja pravična jeza naših ljudi, ko premagujejo te težave. Zmaga naše gra-ditve niso samo protisredstvo za laži in klevete, za prevaro in blokado držav Informbiroja s Sovjetsko zvezo na čelu. Te zmage so pravična kazen za vse sovražnike graditve socializma v naši državi. Našim delovnim ljudem so vsilili mnogo naporov, ki bi bili iče-r prihranjen, toda naši delovni ljudje jim tega ne bodo pozabili. Ko naši de-lovni ljudje nastavljajo svoja pleča, da bi obvladali težave, ker jim socialistič-ni bratje niso dobavili strojev, do-bivajo končno prepričanje o globoki lažnosti in kontrarevolucionarnosti in-formbirojevske teorije, da ne more-mo zgraditi socializma brez tako ime-novane pomoči Sovjetske zveze in dru-gih informbirojevskih držav. Ta re-zultat ni nič manjši kakor tisti, ki ga je socialistična graditve v Sovjetski zvezi dala proti škrtikom Trockega, Zinovjeva in Buharina ter proti ka-pitalističnemu obkoljevanju.

Vse, kar so v zadnjem letu po ob-javljene resolucije Informbiroja prizade-ali Jugoslaviji Sovjetska zveza in države, ki jo spremljajo, je imelo za posled-ico, da je danes slehernemu držav-ljanu Jugoslavije jasno, da so bile razne laži, klevete in neumnosti, iz-virajoče iz te resolucije in iz pism Centralnega komiteja Boljševiške par-tije, zgolj krinka, ki bi morala pri-kriti prave namene izpremenjene zu-nanjše politične linije in revidirane ideološke voditeljev Sovjetske zveze. Sedaj je jasno, zakaj so izbrali prav Jugoslavijo, deželo, ki je prva za Ru-sijo s svojo posebno revolucionarno borbo uresničila ideje Velikega okto-bra, deželo, ki je bila v graditvi so-

cializma in pred vsemi ljudskimi de-mokracijami izbrana, da bo prva žrtev do dna izpremenjene politike Sovjet-ske zveze.

Minilo je leto dni, odkar je bila ob-javljena resolucija Informbiroja ne-katerih Komunističnih partij o astan-juu Komunistične partije v Jugosla-viji. Neslavno, škodljivo in proti-revolucionarno razbijaško početje je doživelo svojo prvo obletnico. Spaček proslavlja svoj prvi rojstni dan. Re-solucija Informbiroja je bila napisana v Moskvi, kjer naj bi bila prebrana na tajnem sestanku, ki je že bil skli-kan, ko so nam poslali poziv, naj se tega sestanka udeležimo. Sprejeti bi jo morali tako, kakor je bila napisana, brez ugovora, jasno pa je, da bi to od nas tudi zahtevali, če bi bili tako neumni, da bi tjakaj šli. Pred-stavniki nekaterih partij so vendar bili dovolj hrabri in se niso strinjali s tem, da bi bila KP Jugoslavije iz-ključena iz Informbiroja. Tedaj pa so predlagatelji navedli senzacionalen argument, ki je vsem navzočim za-pri usta in jim ohromi voljo, da bi se nadalje poskušali samostojno raz-mišljati. Rečeno jim je bilo, da so v Politbiroju CK KPJ angloameriški vohuni, da pa je iz razumljivih raz-logov nemogoče navesti dokaze. Glej-te, to podlo obrekovanje se je rodilo v glavah obveščevalcev in se prese-lilo v glave partijskih voditeljev, med katerimi je bil tudi imperialistični vohun Trajko Kostov. Bila je prava-časta mojstrovina, ki je privedla do asoglasnega sprejetja resolucije.

Za javnost je imela ta kleveta spr-va obliko prerokskih napovedi, da bo-mo prešli v tabor imperialistov, kas-neje pa so čimdalje bolj govorili, da smo v tabor že stopili, da smo že postali agenti imperializma. Sleherni naš odpor proti klevetniški gonji, sleherni naše načelno kritično razkri-kanje klevetnikov, sleherni naš od-govor na različna izzivanja, na tepta-nje pogodbe, na ekonomsko blokado, na obmejne incidente, na poskuse vi-hotapljanja teroristov in diverzantov, na vzpodbujanje kontrarevolucije v naši državi in na vse ostale oblike protirevolucionarne moralne agresije informbirojevskih držav s Sovjetsko zvezo na čelu proti naši državi, — sleherni naš odgovor in ukrep obram-be življenjskih koristi naše države so klevetniški smatrali za dokaz, da smo že v imperialističnem taboru, ker smo izdali demokratični tabor, in da vodimo sovražno politiko do Sovjetske zveze in drugih držav Informbiroja. V tem svojem blažnem, trdovratnem enoletnem prizadevanju ustvariti takš-ne politične in ekonomske razmere, ki naj bi nas za vsako ceno potisnile v krepilje imperializma, so nas pred svetovno demokracijo vedno pogo-steje obojevali, da smo mi tisti, ki se nagibamo v to smer, da smo se že postavili ob stran vohunov hujskačev, in naposled so nas proglasili celo za audarno pest imperializma.

Glavna metoda v tej protirevolucio-narni borbi zoper socialistično Ju-goslavijo je bila v tem, da se je sleherni sovražni korak proti Jugoslaviji in njenim življenjskim interesom, proti Jugoslaviji kot socialistični deželi, spreminil v obožbo proti nam. Oni so izdali socializem, a nas obožujejo izdajstva. Oni so izmislili idejo pre-mišljeni pravico samoodloče naroda v predmet barantanja in shyloške trgo-vine z imperialisti, da bi imeli od tega gmojne koristi, a nas obožujejo nacionalizma; v svojih prestolnicah so ustvarili banditska žarišča kontrare-volucije, ki jo žele vthotapiti v našo državo in hujskajo naše narode, naj z vstajo odstranijo vlado, a nas obo-žujejo, da se vmesavamo v njihove notranje zadeve. Oni so se s svojo di-plomacijo in svojo zunanjo politiko vrnili na linijo in metode, kakršne so bile v Rusiji pred Oktobrom, a nas obožujejo, da gledamo na sovjetske diplomate z istimi očmi kakor na di-plomate-imperialiste.

V enem samem letu so se naši na-rodi izredno mnogo naučili. Naučili smo se, da tudi velika načela socializ-ma in mednarodne socialistične soli-darnosti lahko postanejo trgovske fraze v ustih socialističnih državnikov in diplomatov. Naučili smo se, da se v frazah o socialističnem internacio-nalizmu lahko skrivajo najbolj sebični interesi velikih držav nasproti malim. Naučili smo se, da se za frazo o pod-rejanju interesov posameznih narodov splošnemu interesu socializma skriva sebična politika, ki smatra interese drugih narodov za izključno interese posameznikov, svoje lastne državne interese pa smatra izključno in edi-nole njih za splošne interese, katerim se morajo vsi posamezni interesi žr-tvovati. Naučili smo se, kar se je Karadžević naučil že v prvih letih prve srbske vstaje, da se ne sme sle-po zaupati lastna država apokrovitelj-stvu drugih, da se ne sme slepo ve-rovati v avtoritete na podlagi pretek-losti, marveč jim je treba gledati na prste ter jih ceniti po tem, kar sedaj delajo.

Obožujejo nas, da smo prodali Ko-roško že pred dvema letoma, in sicer

zastonj, pa se jim je sedaj zdelo ko-ristno, da si to sedaj puste plačati. Obožujejo nas, da hočemo prodati Trst in grško revolucijo, mi pa se po kupčiji s Koroško po pravici vprašujemo: Kakšno trgovino priprav-ljajo v teh vprašanjih?

Informbirojevski dervisi so prero-kovali, da bomo s svojim odporom proti Informbirojevski resoluciji iz-gubili v dveh mesecih svojo neodvis-nost in postali kolonija imperialistov. Uspeh našega odpora je prav naspro-ten: Obvarovali smo svojo svobodo in neodvisnost in naša država ne bo po-stala kolonija ne gubernija nikogar.

To prerokovanje je sploh malo pa-metno s teoretične strani pa tudi zgo-dovinsko je neopravičeno. Sploh je to samo vrhunec hinavščine, ker pome-ni to prerokovanje samo to, da morajo mali narodi skočiti v žrelo morskega volka, da bi jih drug ne požrl. Toda nobenega opravičila ni za to, da bi morali mali narodi temu ali drugemu morskemu volku skakati v žrelo. Če bi bil to zakon družbe, ne bi bilo danes niti ene male države. Ti preroki imajo za izhodišče napacno domnevo, da je danes svet razdeljen na Ameriko in Sovjetsko zvezo. Prerokovali so, da se bo vrnila oblast kapitalistov in da ne bomo zgradili socializma. Tudi fu-so se pokazali slabi preroki, kar so za tem prerokovanju skrivali samo svoje veličanske želje. Napovedovali so raz-sulo naše Partije, naše države, naše slavne Armade, doživeli pa so, da vidi-jo vse to trdnje in enotnejše kakor kdaj koli.

Odločen in pogumen odpor naše države proti revolucionarnim tenden-cam Informbiroja, se je pokazal od-rešen za našo državo. Kaže pa se vedno bolj odločen za socializem sploh. Vedno večji je krog komunistov v državah Informbiroja, ki so spregle-dali pravičnost in opravičenost našega odpora, vso neopravičenost napadov proti nam, vso lažnost in obrekoval-nost obožbo proti nam. Vendar pa pri mnogih še prevladuje strah, da ruši naš odpor avtoriteto Sovjetske zveze, ki je tako potrebna mednarodnemu de-lavskemu gibanju. Tako stališče je glo-boko napacno in škodljivo za medna-rodno demokratično gibanje. Avtorite-ta Sovjetske zveze kot prve socialistič-ne države se bo obvarovala in bo koristila vsemu svetu samo tedaj, če se bodo voditelji Boljševiške partije vrnili na pot pravega internacionali-zma, če se bo razširilo vprašanje od-nosov med socialističnimi državami in bodo ti odnosi takšni, kakršni bi edino mogli in morali biti.

SLOVESEN ZAČETEK OBRATOVANJA
NOVIH TOVARN INDUSTRIJSKEGA KOMBINATA
„ALEKSANDER RANKOVIĆ“

Sredi januarja je v Zemunu začela obratovati prva tovarna velikega ko-vinsko-industrijskega kombinata »Aleksander Ranković« — centralna li-varna, ki spada med največje v naši državi. Od tedaj so v tej livarni iz-de-lali že velike količine sanitarnega, kanalskega in trgovskega železnega liva ter raznih strojnih delov, hkrati pa so dogradili še več drugih objek-tov tega industrijskega kombinata, kjer bodo izdelovali stroje in tehnične naprave za usnjarsko in čev-ljarsko, tekstilno, kemično, živilsko in kovinsko industrijo.

V zvezi s slovesnostjo ob obletnici 7. julija, dneva vstaje srbskega nara-da, se je v četrtek na Bežanski Kosi pri Zemunu zbralo 60.000 ljudi, de-lavcev, mladincev in kmetov s slo-venosti ob začetku obratovanja dveh novih velikih obratov kombinata Alek-sander Ranković, in sicer tretjega obrata, kjer bodo izdelovali in mon-tirali strojne naprave, ki smo jih do-lej uvažali iz tujine, in četrtega obrata, kjer bodo izdelovali elektro-material, predvsem razna stikala o najmanjših za električne instalacije stanovanjih od največjih, ki se upo-rabljajo pri velikih strojih, kakor tudi razne električne avtomate in druge elektrotehnične priprave. Kmalu bodo začeli obratovati še nadaljnji obrati kakor velika kovačnica in emalirnica za sanitarni material, v bližini tovar-ne pa gradijo veliko kolonijo za več tisoč delavcev in industrijsko šolo z internatom.

Slovesnosti so prisostvovali član Po-litbiroja CK KPJ in zvezni minister za težko industrijo Franc Leskošek, zvezni minister za lahko industrijo Josip Cazi, minister za elektrogospo-darstvo Nikola Petrović, nadalje ge-nerallajtnant Savo Orović, člani vla-de LR Srbije, člani mestnega komi-teeja KPS za Beograd Ratko Dugonjić in številni drugi predstavniki oblasti in množičnih organizacij.

Na velikem zborovanju je govoril minister za industrijo LR Srbije Bogoljub Stojanović, ki je poudaril, da slavi ljudstvo Srbije obletnico vstaje v znaku vztrajne borbe delo-vnih ljudi mesta in vasi za socialistič-no zgraditve naše domovine. Začetek obratovanja dveh novih tovarn kovin-sko-industrijskega kombinata »Aleksander Ranković« je nov dokaz naših

Za novo delovno silo

Brigada mu je pokazala pot v lepše življenje

Ni še dolgo od tega, kar sem ga sre-čal v roških gozdovih v 4. ljutomerski brigadi, prav pod Kraguljim vrhom ne daleč od »Baze 20«. Bil je to Janko Kolmančič, eden prvih, ki se je v ljuto-merskem okraju javil, da odide v brigado, ki bo pomagala, da bo naša petletka neovirano tekla dalje, kakor je tik pred svojo smrtjo zapisal Oton Zupančič.

Ko sem sedaj obiskal brigado, ki dela na gradišču podjetja za ceste, sem ga srečal tudi to pot, kako skup-no s drugimi brigadirji dela, kakor bi se hotel pretrgati. Njegova žuljeva desnica mi je krepko stisnila roko, pozdravil me je veselo obraz, ki pa ne more zatajiti težkega dela in izkoriš-čanja preteklosti, saj je Janko enajst let hlapčeval. Toda kljub temu so bile njegove besede polne zadovoljstva človeka, ki je v brigadi spoznal, kje je njegova pot. »Ne več v Ilovce, ostal bom tu, kot stalni delavec,« mu je vrelo iz ust.

»Brigada v Rogu, življenje v njej, pomenki ob tabornem ognju, skrb za človeka, vse to je vplivalo name, da sem končno spoznal, kje je rešitev ne samo za mene, marveč za vso mojo družino. V brigadi smo podirali sto-letne smreke in morda so prav te smreke zdrobile v prah mojo žalostno preteklost, saj sem dolga leta hlapče-val kot vničar pri Vrhovčah.«

Lepe so Slovenske gorice in lepa je zemlja v Ilovcih. Toda nisem je ljubil, nisem je videl. Občutil sem samo težko delo, od jutra do mraka, okusil prenekatero neprijazno besedo, za delo pa ni bilo ne priznanja, ne nagrade. Ko sem se po težkem delu vračal do-mov in če je ta dan deževalo, smo se zaman stiskali ob stene bormega sta-novanja. Preluknjana streha, ki je go-spodar ni hotel popraviti, nas pred dežjem ni varovala.

Frontna brigada Toneta Vidmarja-Luke
napoveduje tekmovanje vsem frontnim
brigadam v opekarnah

Brigadirji frontne brigade »Toneta Vidmarja-Luke« iz okraja Ljubljana okolica, so na svoji konferenci napo-vedali tekmovanje vsem frontnim bri-gadam, ki delajo po opekarnah v Ljud-ski republiki Sloveniji. Tekmovalne točke so naslednje:

1. Katera brigada se bo čimprej in čim bolj seznanila z načinom dela.
2. Katera brigada bo dosegla čim večji proizvodni učinek.

3. Katera brigada bo dosegla čim boljše kakovost dela.

4. V kateri brigadi bosta delovna in brigadna disciplina najboljši.

5. V kateri brigadi bodo najbolj šte-dili z materialom in najbolj skrbeli za orodje.

6. Katera brigada bo opravila največ prostovoljnega dela v obratih in na terenu.

7. V kateri brigadi bo politično in kulturno delo najboljšje.

bravanjem in dolgotrajnimi vzkliki »Tito - CK!«.

Z zborovanja so poslali pozdravne brzojavke Centralnemu komiteju KPJ in tov. Titu ter protestno brzojavko Svetu zunanjih ministrov v Parizu za-radi nedemokratskega sklepa o usodi slovenskega naroda na Koroškem. Brzojavka Centralnemu komiteju in tov. Titu poudarja velike uspehe de-lovnega ljudstva Jugoslavije pri ure-sničenju petletnega plana navzlic te-kočam in oviram, lažem in obrekova-njem, ki nas ne morejo ustaviti na zmagovitih poti socialistične graditve. Hkrati objublja zborovalci, da se bodo še trdnje zbrali okrog Komuni-stične partije, njenega Centralnega komiteja in tov. Tita in da bodo z enotnostjo in brez omahovanja odbili vse neupravičene obožbe, laži in obrekovanja, zavedajoč se, da gre ne samo za zgraditve socializma v Ju-goslaviji, marveč tudi za interese de-lavskega gibanja v svetu.

Tovarna v Leskovcu
izdeluje nov tip
kultivatorja

Kolektiv tovarne kmetijskega orodja »Proleter« v Leskovcu je začel te dni serijsko izdelovati nov tip kultivatorja, ki ima vse lastnosti modernega kmetijskega stroja. Kultivator ima dve met-lik in je izdelan za konjsko vprego. Služil bo za okopavanje pese, koruze, krompirja, konoplje in drugih kultur. V osmih urah okoplje toliko, kolikor z ročnim delom opravi 86 ljudi.

Na razstavi lokalne
industrije in obrti
je bilo doslej 75.000
obiskovalcev

Razstavo lokalne industrije in obrti Slovenije v Ljubljani, ki bo odprta le še v soboto in nedeljo, je doslej ob-iskalo okrog 75.000 obiskovalcev. V tem tednu je razen številnih obiskovalcev iz Ljubljane in bližnje okolice obiskalo razstavo veliko število zunanjih ob-iskovalcev iz Slovenije in drugih ljud-skih republik, ki so izkoristili vozne ugodnosti na železnici. Ker je zadnji dni razstave pričakovati še velik obisk, bo danes v soboto in jutri v nedeljo razstava odprta ves dan od 7. do 19. ure.

Republiška industrija Slovenije v borbi za plan drugega polletja

V sredo so se zbrali v Ljubljani predstavniki sindikalnih in partijskih organizacij, direktorji podjetij ter operativni voditelji glavnih direktij in ministrstva za industrijo LRS in konferenci republiknih podjetij Slovenije. Na tej konferenci so pregledali uspehe borbe za izpolnitev plana prvega polletja in razpravljali o nalogah, ki jih morajo izvršiti v drugem polletju. Konferenco je vodil minister za industrijo tov. dr. Marjan Brečelj, glavni odbor Zveze sindikatov pa je zastopal tov. Borec.

Minister je v svojem govoru poudaril uspehe republikanske industrije, ki je izpolnila plan prvega polletja s 101,1 odst. Ti uspehi so zagotovili, da bodo naši delovni kolektivi izpolnili tudi planske naloge drugega polletja. Danes smo v važnem obdobju graditve socializma, ko se moramo boriti s težavami, ki jih nismo pričakovali. Zato je še bolj važno, da se vsakdo, ki je dolžan konkretno reševati gospodarske naloge, zaveda velikega pomena današnje borbe in na svojem področju usmeri delo tako, da bomo navzlic težavam dosegli čim večje uspehe.

Konferenca je pokazala, da je bil naš doseženi sistem dela neustaljen. Posamezne naloge smo izvrševali sunkovito, v skokih. Nismo se dosegli takega načina dela, ki bi ob dobri organizaciji omogočal kontinuirano, vsakodnevno izvrševanje nalog. Letos je bil protikoncu maja in v začetku junija mobiliziran ves aparat od ministrstva do zadnje tovarne za pravočasno izvršitev našega proizvodnega plana. Marsikje so bili rezultati doseženi le z velikimi napori delavstva in operativnih voditeljev. Tak sistem dela je napačen. Ne preprečimo, kontinuirano delo bo zagotovilo uspešno izvrševanje plana v drugem polletju, zlasti ker je ta plan večji od plana za prvo polletje in predstavlja 52 odst. letnega plana. Razen tega gre za resnične objektivne ovire, se lahko vse druge težave subjektivnega značaja odpravijo s pravišnim operativnim in dobrih političnih delom. Če v prvih dneh drugega polletja je treba planske naloge izvrševati z isto vestnostjo kakor doslej. V našem delovnem letu ne smemo popustiti. To pa seveda ne sme priti do izraza v pretiranem nadurnem delu delavstva. Delovni polet se mora izražati v rednem delovnem času in v stalni skrbi za izpolnitev dnevnih proizvodnih nalog. Za nemožnost izpolnitve plana drugega polletja moramo izvršiti predviden naslednje temeljne naloge:

Letos je bil izvršen popis strojev in delovnih mest, da se ugotovi zmogljivost naše industrije. Ti popisi še niso obdelani in pregledani. Na popis so mnogi kolektivi gledali z nerazumevanjem, marsikje so se celo postavili na oportunistično stališče skrivanja strojnih kapacitet in rezerv delovne sile. Zato je naša naloga, da v sodelovanju z organizacijami delovnih kolektivov dosledno in vestno končamo to delo, ki je velikega pomena za naše socialistično gospodarstvo.

Ločiti se moramo tudi priprav za plan leta 1950. Te naloge ne smemo prepuščati samo administrativnemu osebju. To je stvar podjetja kot celote, vodstva podjetja in delovnega kolektiva. Važna naloga s področja finančnega gospodarstva je plačni fond. To vprašanje je tesno povezano s splošno racionalizacijo podjetij. Regulirati plačni fond pomeni vskladiti ga s proizvodnjo. Zato je v tej zvezi važno stalno dvigovanje produktivnosti dela in uravnanje pravišnih norm. Vso pažnjo moramo posvetiti zniževanju polne lastne cene, zlasti pri sestavi protiplana. Pri tem mora priti do veljave borbeno stališče, seveda pa morajo protiplani stoneti na realni osnovi.

Nadaljnje važno vprašanje so obratna sredstva, ki se v mnogih primerih uporabljajo za druge namene. Počasi se odpremlja blago in tako nastajajo neupravičeno visoke zaloge izdelanega blaga. Določitev obratnih sredstev v skladu z razvojem proizvodnje zahteva strogo disciplino v finančnem gospodarstvu.

V organizaciji naših podjetij se v zvezi s sistematično administracijo kaže, da je preveč uradništva tako na direktorjih kakor tudi v podjetjih. Skrbeti je treba za izvežbanost in kvaliteto uradništva kar bo dalo možnost skrajšanja administrativnega aparata.

Mesečni operativni plani še niso postali tisto sredstvo, ki zagotavlja izpolnitev planskih nalog. Vse premalo je sodelovanja z delovnimi kolektivi pri sestavljanju teh planov.

Delo pri sestavljanju operativnih planov je še preveč šablonsko. Ne upoštevajo se rezultati, uspehi in napake prejšnjih mesecev.

Tudi evidenci in dispečerski službi je treba posvetiti več pažnje. Utrditi je treba enotno evidenco, ki mora pokazati resnično sliko. Skrivanje materiala je v današnji gospodarski situaciji zločin. Za kovinsko industrijo je značilno, da so se v psihozi zadnje borbe za izpolnitev plana pokazale v mnogih podjetjih zaloge odvdenega materiala, ki bi se lahko uporabile drugje.

Ena izmed temeljnih nalog je še vedno utrjevanje delovne discipline. Zagotoviti moramo izpolnjevanje planskih nalog v rednem delovnem času. Gotovo bodo tudi še nadure potrebne. Ne smemo pa jih vzeti kot normalno rezervno za redno izvrševanje planskih nalog. Držati se moramo načela, da mora biti osemurni delavnik v celoti izkoriščen in da bodo nedelje proste. Le za predilnice to ne velja, ker moramo izkoristiti proizvodno zmogljivost naših predilnic tudi v nedeljo.

Tudi organizacija preskrbe in prehrane še ni dokončno rešena. Povsod, kjer je potrebno, naj ima podjetje industrijski magazin, menzo in ekonomijo. Našemu delavstvu, ki nosi težko breme borbe za plan, moramo glede preskrbe nuditi vse, kar je le mogoče. Podjetja in delovni kolektivi pa morajo v vsakem primeru malomarnega preskrbovanja alarmirati za to odgovorni oddelek ministrstva za industrijo.

Diskusija je na konferenci pokazala nekatere objektivne težave, ki so se pojavile v izpolnjevanju plana za prvo polletje. Tako je bilo prikazano nepravilno stališče okrajnih organov v Kranju pri reševanju vprašanja delovne sile. Iz »Tiskanine« je odšlo 120 ljudi brez delavskih knjižnic, bilo pa je samo šest primerov kaznovanja s prisilnim delom po 14 dni. Akcija za mobilizacijo nove delovne sile so hoteli izvrševati na račun podjetij. Tudi preskrba v kranskem okraju ni urejena in prihaja z veliko zamudo, v mnogih primerih pa se daje prioriteta podeželju. Predstavniki delovnih kolektivov v kamniškem okraju so prav tako kritizirali neurejenost preskrbe. Hrana je pomanjkljiva in prihaja z zamudo, tudi tedaj, kadar so v skladiščih okrajnega ljudskega odbora zaloge. Predstavniki republikanskega odbora tekstilcev pa je v diskusiji sporečili, da se je tekstilno delavstvo zavezalo, celotni plan za letošnje leto izpolniti do 20. decembra. Ugotovljeno je bilo, da lahko tekstilna industrija zaposli še več ženske delovne sile.

Ob zaključku so na konferenci se

Zmagovita borba proti nepismenosti

Do konca prve polovice petletnega plana se je v naši državi naučilo pisati in brati več kot 1.600.000 oseb. V naslednjih dveh in pol letih se bo naučilo pisati in brati še nad pol milijona ljudi.

Največje število nepismenih, in sicer 600.000, se je naučilo čitati in pisati v ljudskih republikah Crni gori ter Bosni in Hercegovini. Jugoslovanska armada in zvezne mladinske delovne akcije so bile od vsega početka središče za zatiranje nepismenosti. Samo leta 1947. in v prvi polovici leta 1948. se je v vojaških enotah naučilo brati in pisati okrog 123.000 borcev. Po nepopolnih podatkih se je v prvih dveh planskih letih naučilo čitati in pisati pri raznih zveznih delovnih akcijah, pri gradnji mladinske proge Samac—Sarajevo, avtomobilske ceste »Bratstvo in enotnost« in Novega Beograda 32 tisoč mladincev in mladink. V prvi polovici petletnega plana se je naučilo brati in pisati samo v LR Srbiji 200.000 članov ljudske mladine. V mnogih mestih in vaseh naše domovine, ker je bilo prej precejšnje število nepismenih, ni danes niti ene nepismene osebe, tako na primer v Skoplju ter v ernogorskih okrajih Bjelopolje, Kolašin, Nikšić, Berane in Cetinje. Odprava nepismenosti in uspehi, ki so bili doseženi na tem področju, predstavljajo eno najpomembnejših zmag naših narodov na poti v socializem. V izvajanju kulturne revolucije so ti uspehi zlasti pomembni glede na to, da je bila naša domovina pred vojno po številu nepismenih med najbolj zaostalimi evropskimi državami. Do osvoboditve si v mnogih vaseh Srbije, Makedonije, Crne gore ter Bosne in Hercegovine le redko kje srečal pismenega človeka. Ob pričetku

poudarili, da je potreben pravičen odnos do nove delovne sile. Ustvariti je treba pravo tovarnišvo in z novimi delavci delati tako, da se bodo čimprej uživali v tovarniško življenje. Se v večji meri je treba zaposliti žensko delovno silo v proizvodnji. Pri tem pa je treba spozumno ugotoviti, kakšno delo lahko prevzamejo ženske. Delovne brigade predstavljajo v proizvodnji socialistično obliko dela, zato se morajo uvesti povsod.

V drugem polletju bodo delovni kolektivi sprejemali nove obveznosti za izpolnitev letnega plana. Take obveznosti se morajo vnašati v operativne planske podjetij. Delovni kolektivi vse premalo upoštevajo v primerih, kadar dobe surovine slabe kakovosti. V tem oziru je potrebna tesnejša povezava med kolektivi različnih podjetij. Velika napaka je tudi, da ostanejo sklepi, sprejeti na raznih konferencah, samo v ožjih aktivih in se ne izvajajo s sodelovanjem širokih delovnih množic. Vsemu delu zlasti v zvezi s prehrano, delovno disciplino, delovno silo, operativnimi plani, remontu strojev, s pregledom kapacitet in sploh vsemu notranjemu življenju v podjetju je treba dati pravo množično obliko, tako da bo pobuda za čim boljše rešitve teh vprašanj prišla od spodaj. Če bomo vse to upoštevali bomo lahko uspešno zaključili borbo za izpolnitev letošnjega plana.

Ob zaključku konference so predstavniki delovnih kolektivov republiknih podjetij ministrstva za industrijo LRS poslali maršalu Titu pozdravno resolucijo, v kateri obljubljajo da bodo odpravili vse napake in še bolj okrepi mobilizacijo vseh sil za izpolnitev in prekoračenje letnega plana. Glede na vedno hujše napade iz vrst kominformističnih držav, ki nas skušajo na vse načine ovirati v našem gospodarskem razvoju, je naša velika domovinska dolžnost storiti vse za čim hitrejšo zgraditev socializma na vseh področjih. Čakajo nas še veliki napor. Zato so delovni kolektivi republiknih podjetij trdno odločeni, da bodo še z večjo revolucionarnostjo kakor doslej, do konca izbojevali borbo za socializem. V brzotvorni poudarjajo neomajno zaupanje delovnih ljudi v politiko Centralnega komiteja KPJ in naše vlade s tov. Titom na čelu. Ta politika je porok naših bodočih uspehov, to je izvedbe petletnega plana in zgraditve socializma. Zato obljubljajo maršalu Titu, da bodo takoj v prvih dneh borbe za drugo polovico petletke s povečanim delovnim poletom, z utrjevanjem notranje fronte in s socialističnim odnosom do dela vestno izpolnjevali in presegali planske naloge.

petletnega plana je bilo v naši državi 2.100.000 nepismenih. Na dan osvoboditve ni znalo brati in pisati 23 % celokupnega prebivalstva LR Crne gore. Jeseni leta 1946. je bilo v Bosni in Hercegovini več kot 600.000 nepismenih oseb. V bivši Jugoslaviji bi bilo potrebno glede na naglico odprave nepismenosti okrog 200 let, da bi jo docela odpravili.

V prvih vrstah borcev za odpravo nepismenosti so bili od vsega pričetka mladinci in učitelji. Pozimi leta 1947. in 1948. je bilo v LR Srbiji okrog 7000 mladincev, ki so vodili tečaj za nepismene, v Hrvaški okrog 5000. V Bosni in Hercegovini je bilo od skupnega števila tečajev za nepismene 65 % članov ljudske mladine. Večina analfabetskih tečajev je delala pod vodstvom oziroma nadzorstvom učiteljev, ki so opravljali to delo nad vse pozitivno in nesebično.

Mnogo ustanov, prosvetnih delavcev in mladincev, ki so sodelovali pri odpravljanju nepismenosti, je bilo nagrajenih z denarnimi in drugimi nagradami. Samo v Bosni in Hercegovini so letos podelili 38 radijskih aparatov krajevnim ljudskim odborom. Za uspešno delo pri odpravljanju nepismenosti so bile nagrajene tudi sindikalne družbene kovinarje v Zenici. Vares Majden, rudarjev v Banovičih in gozdnega gospodarstva v Sarajevu, so področju te republike je bilo več kot 500 prosvetnih delavcev nagrajenih v letošnjem maju z denarnimi nagradami v skupnem znesku 882.000 dinarjev.

Sedanjí rezultati so jamstvo za bodoče uspehe: uresničitev planskih nalog in do konca petletnega plana ne bo v naši državi niti ene nepismene osebe.

Farkaš, da zadržarjem groze s pretepom. Pripravlja se...

Farkaš, miren in tih človek, je ob tem prebledel. Vse življenje je delal na svojih njivah. Nikdar ni bil v ospredju kakšne važne zadeve. Kaj je zdaj njemu to treba. Govorice pa so se množile. Umaknil se bo! Naj drugi začnejo, on ne bo odbojnik.

Cim bolj je tekel čas, tem bolj se mu je zdela stvar glede zadruge tuja in odvratna. Traktor je komaj »oslušal«. Gledal je Teodorja, ki je sedel na stroju nekoliko sklonjen. Teodor je traktorist na bližnjem državnem posestvu in kadar le more se pripelje domov, in jih draži ali kaj!

Teodor jim bo zdaj oral? Brez krpič zemlje je bil vse življenje. Kam bo prišla po takem zemlja in vsa država!

Jastrebov je še visel v zraku, kakor da bi bil tega brendčevega vraga že navajen. Pa jastrebov je piteca, nema žival. On ne ve, kaj stiska Prodi. Čeprav še ni stroj zastavil plugov v to mastno črno prst, ki jo je v preteklosti večkrat premetala Mura. Farkaš ve, da se to zdaj začneja.

Teodor pa, kakor da ne bi za ta strah in skrb vedel! On drži volan z velikimi oljnatimi prsti, v kotičkih vstaja pa reži. Brendč s tistim rdečim vragom okrog, kakor da bi se mu zmešalo. Pa se oral ni. Kaj bo šele, ko se bo začelo oranje!

Delo II. kongresa Svetovne sindikalne federacije

Resolucija za izboljšanje gospodarskega položaja delavcev

Milan, 7. julija. (Tanjug) Izvršni odbor Svetovne sindikalne federacije je razdelil danes delegacijam na II. kongresu Svetovne sindikalne federacije besedilo resolucije, ki zahteva izboljšanje gospodarskih pogojev delavcev in ki jo bo Svetovna sindikalna federacija predložila v potrditev gospodarsko-socialnemu svetu, ki je prišel svoje zasedanje 5. julija v Zenevi.

Resolucija opozarja na inflacijo in gospodarsko krizo v številnih kapitalističnih državah, kar je povzročilo obubožanje delavcev in uslužbencev ter množično brezposelnost. Resolucija poudarja, da pomeni to teptanje načel, ki so jih sprejeli Združeni narodi in da je tako stanje nevarno za mir, ker so vladajoče sile v kapitalističnih državah pripravljene pričeti tudi vojno, samo da bi si pomagale iz težav.

Gospodarsko-socialni svet naj priporoči vsem državam članicam, da v primeru brezposelnosti z vsemi močmi pomagajo prizadetim delavcem. Resolucija zahteva nadalje povečanje kupne moči delavcev in uslužbencev z nadzorstvom nad profiti, ki jih imajo monopoli in trusti, ter uvedbo demokratične reforme davčnega sistema. Na koncu resolucija zahteva, da vse države

Jugoslovanska delegacija na kongresu Svetovne sindikalne federacije v Milanu

nice Organizacije združenih narodov z namenom, da se izboljšajo gospodarski pogoji delavcev, zmanjšajo svoje izdatke za oboroževanje, izvršujejo obnovitvena dela ter vzpostavijo svobodno trgovinsko izmenjavo med državami na načelih enakopravnosti in

spoštovanja nacionalne neodvisnosti vseh držav.

Izvršni odbor Svetovne sindikalne federacije je pozval vse delegate, naj v svojih državah vplivajo na vlade, da bodo podprle to resolucijo pri gospodarsko-socialnem svetu.

IZJAVA NAŠEGA POSLANIKA V RIMU

o zamenjavi denarja v jugoslovanski coni Tržaškega ozemlja

Rim, 8. julija. Glede na pisanje nekaterih italijanskih časopisov in samovoljno tolmačenje pomena zamenjave tako imenovane jugolire za dinarske bankovce v coni B Tržaškega ozemlja je objavil poslanik FLRJ v Rimu dr. Mladen Iveković tole pojasnilo:

»Zamenjava bankovcev v coni B je popolnoma v duhu mirovne pogodbe z Italijo in pomeni nujen ukrep za normaliziranje gospodarskega življenja te cone, ker je italijanska vlada odklonila preskrbovanje cone s plačilnimi sredstvi v smislu II. člena 7. priloge mirovne pogodbe. Italijanska vlada je bila mogla postati že 1947. leta izključiti končno sredstvo, če bi bila italijanska vlada izpolnila svojo obveznost iz omenjenega člena mirovne pogodbe. T. j. če bi bila dala na razpolago tej coni potrebne lire. Ker je italijanska stran to odklonila, zadeve ni bilo mo-

goče bolje rešiti kakor z zamenjavo jugolir za dinarske bankovce na podlagi posojila vlade FLRJ jugoslovanski vojaški upravi na Svobodnem tržaškem ozemlju. Samo na ta način je bilo mogoče zagotoviti tej coni zadostno količino denarnih sredstev, potrebnih za njen nadaljnji gospodarski razvoj. Jasnno je, da ta ukrep ne pomeni gospodarske slabitve ali celo ropanja krajevnega prebivalstva, temveč daje temu prebivalstvu širše možnosti za gospodarski razcvet.

Kar zadeva razne vesti nekaterih italijanskih listov o domnevnem tajnem sporazumevanju vlade FLRJ z zahodnimi silami ali Italijo o razdelitvi Svobodnega tržaškega ozemlja med Italijo in Jugoslavijo, izjavljam, da so brez vsake podlage. Take vesti so se pojavile v zadnjem času v raznih italijanskih listih v zvezi z zamenjavo denarja v coni B. Sedaj jih ponovno

pogrevajo, prav gotovo ne z najboljšim namenom. Eno je gotovo: Po neposrednih razgovorih januarja 1948 o sporazumu dolotitvi guvernerja Trsta ni imela vlada FLRJ nobenih razgovorov ali pogajanj z italijansko vlado niti z drugimi silami v zvezi s Svobodnim tržaškim ozemljem. Kakor je znano, ni prišlo do sporazuma o guvernerju STO in sicer ne po krivdi Jugoslavije. Potemtakem so bili zadnji stiki, ki jih je imela vlada FLRJ z italijansko vlado zaradi rešitve vprašanja STO v duhu mirovne pogodbe na pobudo in priporočilo Varnostnega sveta OZN in ti stiki bi morali privedi do postavitve guvernerja STO, ne pa do razdelitve STO med Jugoslavijo in Italijo. Vse vesti, ki govorijo drugače ali ki zlonamerno ugižajo o nekakem tajnem sporazumevanju vlade FLRJ z zahodnimi silami ali z Italijo, imajo namen, zavesti mednarodno javnost.

Italijansko in francosko ljudstvo proti ratifikaciji atlantskega pakta

Milan, 7. julija. (Tanjug) Več kot 10 milijonov italijanskih državljanov je podpisalo spomenico italijanskemu parlamentu, v kateri zahtevajo, da parlament odkloni vladni predlog zakona o ratifikaciji severnoatlantskega pakta. Svetovni odbor za mir poroča, da je italijansko ljudstvo podpisalo spomenico v dvomesečni veliki akciji za obrambo miru kljub političnemu preganjanju, aretacijam in zaplambam časopisov in se tako izjavilo proti vladni politiki vključenja Italije v vojnoukrajne načrte zapadnih imperialistov.

Parlament bo pričel razpravljati o vladnem predlogu zakona o severnoatlantskem paktu v ponedeljek. Pariz, 7. julija. (Tanjug) V zvezi z odločbo parlamentarne komisije za zunanje zadeve, ki priporoča narodni skupščini ratifikacijo atlantskega pakta, je francoska Generalna konfederacija dela objavila poročilo, v katerem poziva vse delavce in vse sindikalne organizacije, naj se odločno izjavijo zoper vladno zunanjo politiko. Poročilo poudarja, da francoskega delavskega razreda nikoli ne bodo primorali, da bi podpisal atlantski pakt, ki ga je sklenila francoska vlada.

»Popravek k resoluciji plenuma Glavnega odbora OF Slovenije o nalogah Osvobodilne fronte, ki smo jo večer objavili: Crta se v II. členu 3. točki stavka, ki se pričinja z besedami »Tu bodo organizacije Fronte in se končuje ... pri ustanavljanju živinorejskih farm in ekonomij.« Pravilno se glasi: »Tu bodo organizacije Osvobodilne fronte pomagale zlasti pri snavljanju živinorejskih farm in ekonomij v okviru splošnih kmetijskih združenj pri ustanavljanju kmetijskih obdelovalnih združenj (zlasti nižjega tipa) ter z vsestranskim utrjevanjem obstojetih združenj in ekonomij, dosledno razvijajo njihovo socialistično vsebino.«

PO SVETU

V Bolgariji so dogradili daljnovid Kurilo—Plovdiv. Bolgarska mladina je zgradila daljnovid za visoko napetost Kurilo—Plovdiv, s čimer je znatno razširjena elektrifikacijska mreža v Bolgariji. Z novim daljnovidom bodo prenašali električno energijo kalorličnih central s področja Sofije v Južno Bolgarijo, zlasti v industrijska središča Plovdiva in Siliva, kjer električne centrale v poletnih mesecih zaradi pomanjkanja vode ne morejo zadostno preskrbovati industrijskih podjetij z električnim tokom. Tako bodo dokončno odpravili pogoste prekinitve dela industrijskih podjetij v Plovdivu in Silivu. Daljnovid Kurilo—Plovdiv je največji del daljnovidov Sofija—Mezdra—Gornja Orahovica—Plovdiv, ki ga gradijo.

Letos je dokončalo študije na sovjetskih univerzah in višjih šolah nad stoletot študentov. To je doslej največje število v zgodovini obstoja univerz v Sovjetski zvezi. Medtem ko so bile pred Oktobrsko revolucijo v Rusiji univerze samo v 16 mestih, so sedaj v 232 mestih. Danes ni niti ene sovjetske republike, ki ne bi imela svoje višje šole ali univerze.

Ameriške oficirje bodo poslali v Mehiko. Zunanje ministrstvo ZDA je sporočilo, da so ZDA v Mehiko poslale sporazum, po katerem bodo poslale ZDA v Mehiko oficirje ameriškega letalstva, ki bodo verjetno slušali žili kot zvezni oficirji.

Povečanje stroškov oboroževanja v Avstraliji. Predsednik avstralske vlade Chifley je izjavil, da je bil petletni oboroževalni načrt, ki je znašal 1947. leta 250 milijonov avstralskih »untov«, sedaj povečan za nadaljnjih 45 milijonov funtov. Avstralska vlada je odobrila povečanje vojnih stroškov zaradi nabave novega tipa raketnih in letalskih izstrelkov.

TEKMOVANJE ZA DAVISOV POKAL

Italija: Jugoslavija 2:0

Včeraj se je v Rimu začel polfinalni dvobojski evropske cone v tekmovalstvu za Davisov pokal med italijansko in jugoslovansko teniško reprezentanco. Na sporedu sta bili prvi dve igri posameznikov. Najprej sta nastopila Cucelli in Mitit, nato pa Canapelle in Palada. Obe igri sta bili zelo zanimivi. Čeprav naša reprezentanta nista imela uspeha, sta pokazala kvaliteto igranja in zapustila pri gledalcih najboljši vtis.

Cucelli : Mitit 5:7, 6:2, 6:1, 7:5

Igra med italijanskim in jugoslovanskim prvakom se je začela s prednostjo Mitite, ki je bil v prvem nizu stalno v vodstvu in je niz odločil v svojo korist v razmerju 7:5. V naslednjih dveh nizih se je razlagal Cucelli in dobil drugi niz v razmerju 6:2. tretjeje pa celo 6:1. V četrtem nizu sta se oba igralca z vsemi napori skušala uveljaviti. V tem prizadevanju je bil uspešnejši Cucelli, ki je odločil v četrti niz odločil v svojo korist v razmerju 7:5.

Canapelle: Palada 6:4, 6:4, 6:2

Druga igra med Canapellom in Palado je bila še zanimivejša od prve, čeprav je trajala samo 3 nize. Canapelle je presenetil s svojo odlično igro, pred katero je moral kloniti tudi izkušeni Palada. V prvih dveh nizih je Palada svojemu nasprotniku nudil hud odpor, v tretjem pa je nekoliko popustil.

Po prvem dnevu vodi v polfinalnem dvoboju evropske cone Italija proti Jugoslaviji 2:0. Danes je na sporedu igra parov. Za Italijo bosta igrala Cucelli in Marcello del Bello, za Jugoslavijo pa Mitit in Palada.

Ferdo Godina:

Večer na vasi

(Impresije iz Prekmurja)

Takrat, ko se spravlja Prodi k počitku, je najlepši čas. To so prav za prav samo trenutki. Sonce se nagne za hrastje in pusti za seboj na nebu le sledove. Prodi zadisijo po dimu. Mir zajame počasi vase. Ravnila je vse naokrog, kamor seže oko. Podobna je pisanemu morju. Tu je pšenica, rž, cvetoči krompir, zrela trava in mlada koruza. Eno samo veliko morje rpoljenja, skrbi in radosti. Tak je pri nas junijski večer.

Ce bi bil na Prodeh mir! Pa ga ni. Sapaž zdi se, da se vas spravlja k počitku. Kdo ne ve, da po nočoj odboj obdelovalne zadruge sejal o tem, kako naj začne zadruge dihati? Temeljni njihovega življenja so se zganili.

Farkaš, ki je eden izmed odbojnikov, se hoče seji izmuzniti. Prišel je ravno od dvotana v ogradi, da bi si igrinal živčnost, ki se ga je lotevala, kakor je prihajala noč. Se nikdar se ni s takoko skrbjo nagnil na plot, na katerega je bila z druge strani priložena položena rž. Nad Fatlekovno njivo, danes zarano, povlačen in posejano z repo, je visel jastrebov. Ta mrha grda, ropar, je v zraku in samo s konci peruti giblje in drži telo negibno in

tiho v zraku. Njegove ostre oči pa še mrak predirajo.

V tem se odrga iz vasi majhen, rdeč traktor. Za seboj vleče kosilnico. Poškali se po poljski travnatni poti, na kateri ni niti prahu. Kako strupeno brendči!

Farkaš se je v gnevu zganil. Kako se mu je moglo toploti občutje, ko so zadruge ustanovili in so imeli traktor za svojega najboljšega prijatelja, tako spreminjati? Govorili so takrat o velikanski kurji farmi, za katero bosta skrbeli Magda in Treza. Kdo bo skrbel za živino, kdo bo česal kobilice! Prvo nedeljo potem so se zbrali, odprli so pri Kati radio na baterije in skupno poslušali novice iz drugih združenj v državi, kajti tudi oni so bili že združenj. Vesel je bil ta dan, in tisti, ki so na novo prihajali in se vpisovali, so govorili: Vidimo, da ste skupaj oosteli ni moške, pridni gospodarji, še mene sprejmite; sramote vam ne bom delal. Pa zloridi nikoli ne miruje.

Iz tistih starih živkov, odkoder prihaja ob vsaki priliki bav-bav o vojni, o koncu države, ob tisti seveda tudi glasovi ob tej priliki. Res, da odo do Angleži šli iz Avstrije, ampak kdo ve, če vojne le za bo? Čelo to je slisli

Sel je z ograda na dvorišče in zapri vrata. Ko jih je zapiral, je priključil mimo starec, opirajoč se na palico. Bil je iz Odrancev. eden izmed tistih večnih odranskih popotnikov. Zimice na vekah so mu odpadle. Zob v ustih ni imel, ker so mu bila lica na obeh straneh globoko udrti. Le redke brke si je s starčevsko gizdavostjo gojil tako, da jih je s slino leplil in skušal zaviti navzgor.

»Ne veš,« pravi Farkaš, »pri kateri hiši imajo gorice? Pri eni izmed teh treh.« Pokazal je na tri hiše ob cesti s palico, katere se je na koncu držal prah.

»Gorice imajo, samo vina nimajo. Kliton bo moral biti dober.« »Kliton? Pa kliton. Za te čase je vse dobro.«

»Vi v Odrancih pa se res ne smete tožiti.« Odranci so namreč iz prastarih časov prekupevalci.

»Mi? Ne govoril tak noro. Lansko leto sem imel za jalovo kravo »trideset tisoč, zdaj za brejo komaj dobim petnajst. Nič ne kupuje, ker ne ve, kaj bo jutri.« Stopil je k vratom, potihlo je je dejal Farkaš, ko si je vzel pipo iz praznih ust: »Zadruge so ti to krive. Vso trgovino so uničile. Ne bo dobro iz tega, boš videl.«

Farkaš je malo pomislil, potem pa je dejal: »Sem, če pa drugi grejo.« Starec je pogledal s kaltnimi očmi, obrobjenimi z mozoljastimi ve-

kami, pljunil je potem in ni vprašal več, pri kateri hiši imajo gorive.

Farkaš bi pa le rad vedel, kaj bo na seji. Čeprav se je vsega tega bal, čutil pa je le, da spada k tisti celoti Neznanskega ga je imelo, kaj bodo ukrali. Zena in otroci ga niso ovrli, da ne bi delal kar bi hotel. Videl je tudi, da je po večer prišel z okraja aktivist Stefan. Nekaj novega bo s pet.

Počakal je, da se je stemnilo. Potem je stopil čez plot in za ogradi šel proti krajevnim pisarni. Ponekod je presekal pot po mejah. Ce ne bi bil preveč zatopljen v te težave, bi lahko marsikaj slisal, ko je šel mimo Škergetovega hleva. Vrata od te strani so bila odprta, ker se je hlev hladil.

Škergetov Vanč je namreč napojil krave in jim dal v lestvico krme. Nato se je naslonil na senjek in zajokal. Odrasel, resen mož je jokal kakor mali. Solze so mu lile po obrabljenih licih. V tem ga je našla žena. Kar obstala je pri vratih, ko je videla, da ji mož joče. Ker ni več

Fronta — pomemben pomočnik v borbi za petletko

Po III. kongresu Ljudske fronte Jugoslavije se je razvila v vsej državi živahna delavnost za uresničitev petletnega plana. Ustanovljale so se fronte brigade ter prevzemale naloge, ki so v posameznih republikah, oblasteh, okrajih in mestih najbolj nujne. S prostovoljnimi delom teh brigad se Fronta politično utrjuje in se ta utrjuje stopnjuje povsod, kjer se posveča potrebna pozornost sistematičnemu delu.

Uspehi prostovoljnega dela frontovcev in Ljubljane se v številnih izrazih kažejo: 175.656 frontovcev je opravilo 1.215.775 delovnih ur in je vrednost tega dela 12.098.52 dinarjev.

Po vrednosti dela je na prvem mestu 7 nedeljskih gozdnih akcij, 6 rudarskih akcij ter delo na Psati. Pri nedeljskih gozdnih akcijah je bilo 19.843 frontovcev, ki so opravili 171.787 delovnih ur. Les so sekali tri brigade, v katerih je bilo 139 brigadirjev, ter so v 30 do 60 dneh opravile 47.823 delovnih ur. Pri rudarskih akcijah je bilo 1893 prostovoljnih delavcev, ki so v 27.292 urah nakopali približno 126 wagonov premoga. Na Psati je delalo 6474 frontovcev 47.823 delovnih ur. Vrednost pri teh akcijah izvirnega dela znaša nad 8.700.000 dinarjev.

Na drugem mestu je delo na gradbiščih. Na lokalnih gradbiščih je delalo 60.533 prostovoljcev 276.131 ur, na republiških gradbiščih 8123 prostovoljcev 383.464 ur, na gradbiščih zveznega pomena pa 7487 prostovoljcev 58.839 ur. Vrednost dela teh skupin je nad 5 in pol milijona.

Frontovci tretje skupine pa so opravili različna komunalna dela. Urejevali so 7 novih parkov, 4 fizikulture objekte, 5 otroških igrišč, urejevali in oskrbovali so domove igre in dela, tičali oblake za pionirske kolonije, urejevali otroške restavracije ter opravljali razno administrativno delo. V tej skupini se je udeleževalo nad 51.000 frontovcev, vrednost opravljenega dela pa je nad 3.300.000 din.

V Zagrebu so se frontovci obvezali, da bodo letos zgradili 92 raznih objektov in so jih od tega dovršili že 60. Prej so se pri delu udeleževali frontovske in sindikalne brigade, letos pa so bile ustanovljene brigade za prostovoljno delo v okviru osnovnih organizacij Fronte, medtem ko se udeležujejo sindikalne brigade samo v izrednih primerih. Ta sistem ustanavljanja prostovoljnih delovnih brigad se je v praksi dobro izkazal in znatno se je dvignila v primerjavi s prejšnjim letom množičnost pri delovnih akcijah. V vsem mestu je bilo ustanovljenih 460 prostovoljnih delovnih brigad, v katerih je delalo nad 138.000 frontovcev. Dnevno jih je prihajalo na delo od 5000 do 9000.

Cepnav brez prave strokovne usposobljenosti so letos zagrebški frontovci na raznih gradbiščih opravili tudi precej strokovnega dela, kajti že v zimskem času se je precej frontovcev na tečajih in seminarjih usposobil za strokovno delo. Na teh tečajih se je za strokovno delo izvežbal nad 640 frontovcev. V začetku so vodstva raznih gradbenih podjetij z nezaupanjem gledala na te nove strokovnjake, kmalu pa se je izkazalo pri praktičnem delu, da so dobri in zdaj se kaže med frontovci še večja verna za strokovno usposobljenost predvsem v gradbeni stroki.

Posebno prostovoljno delovno akcijo so uvedli zagrebški obrtniki, ki so obljubili, da bodo do konca leta uresodili stanovanjskih poslopj posvetili najmanj 75.000 prostovoljnih delovnih ur, člani Društva inženirjev in tehnikov pa so prostovoljno izdelali polovico vseh načrtov za dela, ki jih izvršujejo zagrebški frontovci.

Frontovci Splitske oblasti so se tudi v prvem polletju dobro izkazali s svojim prostovoljnim delom. Vrednost tega dela presega 23 milijonov. Sicer je odšlo iz Splitske oblasti večje število frontovcev na stalno delo v razne tovarne, ostalo pa je še dovolj delovnih moči, da so posebne frontovske brigade v polni meri izvršile svoj delovni plan. Prostovoljno delo frontovcev je velika opora pri razvoju zadrugištva. Konec leta je bila v načrtu zgraditev 168 zadrugišnih domov, v začetku letošnje gradbene sezone pa se je delalo le pri nekaterih domovih, ker delovne priprave niso bile pravočasno izvršene. Ko so prišle na pomoč frontovske prostovoljne delovne brigade, se je graditev zadrugišnih domov močno pospešila. Danes se v Dalmaciji že v desetih zadrugišnih domovih razvija uspešno gospodarsko in

kulturno življenje. 89 domov je že pod streho, 20 zgrajenih od prvega nadstropja, 14 domov pa bo v kratkem pokritih. Ta uspeh je dosežen po zaslugi frontovcev, ki so na gradbiščih opravili vsa pomožna dela. Po zaslugi frontovcev so tudi mnoge družine letos dobile svoja stanovanja. V prvih štirih mesecih letošnjega leta je bilo v Splitski oblasti pod streho že 250 stanovanjskih hiš, popolnoma dovršenih pa 217 hiš.

Letos bo dobila Dalmacija nove velike komplekse rodovitnih zemljišč. Pri melioracijah sodelujejo številne frontovske brigade. V prvih štirih mesecih so opravile nad 180.000 prostovoljnih delovnih ur ter s tem delom dovršile eno petino dela, ki ga je treba opraviti do konca leta. Od januarja do aprila je delalo v frontnih brigadah 14.798 frontovcev, v mesecu maju in juniju pa se je število prostovoljnih delavcev močno dvignilo. Maja se je vključilo v prostovoljno delo nad 8900, meseca junija pa nad 17.000 frontovcev.

V Sarajevu so v prvem polletju frontovci imeli 1.259.291 prostovoljnih delovnih ur ter tako znatno presežili svoj delovni načrt. V mestu je organiziranih 11 stalnih brigad, v katerih je nad 950 frontovcev. Te brigade delajo po mesec dni in ko se je zdaj pri polletnem pregledu prostovoljnega dela ugotovilo, da je po svojem uspehu na prvem mestu četrti rajon, so njegove brigade zagotovile, da bodo v drugi polovici leta delale po dva meseca.

Na teh in drugih primerih prostovoljnih delovnih akcij se vidi tudi velika pomoč, ki jo mesto nudi vsem ter ustvarja dobre pogoje za mobilizacijo novih industrijskih delovnih moči.

Osvobodilna fronta pomaga pogorelcem v Bohinjski Srednji vasi

Pred dobrim tednom je po nesrečnem slučaju zgorela skoraj vsa Bohinjska Srednja vas. Kmetje, ki so bili ravno na polju niso mogli razen gola življenja in tega, kar so imeli na sebi rešiti ničesar. Rešili petelin jim je požgal vse hiše, skednje, obleke, prašice in tako dalje. Čez noč so bili kmetje in obdelovalna zadruga ob vse.

Osvobodilna fronta, organizacija delovnih ljudi je pogorelcem takoj prišla na pomoč. Se ko je vas gorela, so brigadirji frontnih brigad na Pokljuki zbrali 17.000 dinarjev. Fronta pa tudi potem ni pustila vasi na cedilu. Pri krajnjem odboru OF na Jesenicah se je sestavil štab za obnovu Srednje vasi. V štabu so poverljivi za prehrano, prostovoljne prispevke, gradnjo in obdelavo zemlje.

Štab je takoj začel pomagati pogorelcem. Ze drugi dan so poslali v uničeno vas poljsko kuhinjo, v kateri so pogoreli začasno hrano. Gozdno gospodarstvo pa je poslalo na obnovitveno delo buldožer. Kmalu so prišli tudi drugi gradbeni stroji. Začela se je obnova vasi. Obnovitveni štab ne pozna odlašanja. Včeraj je vas še gorela, danes pa se že gradi nova vas. Gradnja pa je ne samo prizadeti, vsa Fronta v okraju jim pomaga, kajti s tem, da je pogorela vas, je bila prizadeta vsa skupnost. Delovna brigada Simona Gregoričja je v nedeljo pomagala obnovljati Srednjo vas. Tudi mladinska brigada je izrabila prosti čas pred odhodom na avtocesto za pomoč pogoreli vasi. Mnoge druge brigade pa bodo v nedeljah ravno tako pomagale obnovljati vas.

ODHOD GORIŠKE MLADINSKE BRIGADE NA AVTOCESTO

Te dni je II. goriška mladinska brigada »Franceta Perovskega« odpovala na avtocesto. Brigada je sestavljena iz dijaške mladine Šempeter, učiteljske in nižje gimnazije Tolmin ter iz mladine sedemletke iz Boveca in Cerknega. Formirani se je začela že 25. junija, takoj po uspešnem zaključenem šolskem letu, na gradbišču Nove Gorice in so se dnevno priključali novi člani, tako da jih je bilo ob odhodu že nad 200. Samo iz šempeterske gimnazije jih je bilo 170. Med brigadirji je mnogo mladincev in mladink, ki so se že lani in predlanskim udeleževali mladinskih delovnih akcij in si je markiseri med njimi tudi priboril udarniški naziv. Za komandanta brigade so izbrali dvakratnega udarnika Ivana Birso, ki se je udeležil mladinskih delovnih akcij na progi Samac-Sarajevo, pri gradnji pionirskega mesta in drugih važnih delovnih akcij. Tudi

ko pomagale obnovljati vas.

Vasi in tovarne zbirajo za pogorele denar, hrano, obleko, stroje in opako. Štab za obnovo je poslal v vse osnovne organizacije nabiralne ankete. Do sedaj so člani Osvobodilne fronte jeseniškega okraja zbrali že 72.000 dinarjev, poleg velikega števila oblek in drugih življenjskih potrebščin. Na Jesenicah imajo tudi 100.000 komadov opeke. Te dni so jo začeli prevažati na pogorišče.

Prispevke zbirajo vse sindikalne organizacije in jeseniškem okraju. Posamezne podružnice so v tem smislu sprejele obveznosti: obrtniki okrajnega ljudskega odbora bodo vaščanom naredili okna, vrata, mize in vsa ostala obrtniška dela. Krožek ljudske tehnike tovarne »Veriga« se je obvezal popraviti vse pogorele poljedelske stroje.

Tako je Osvobodilna fronta dokazala, da ji nesreča, ki je zadela bohinjske kmete, ni deseta brigada. S pomočjo Fronte, s pomočjo delavcev in kmetov v okraju bo vas kmalu obnovljena. Kajti v socialistični državi je tako: če je zadela nesreča tebe je s tem že vso skupnost. Zato bo vsa skupnost pomagala.

In res, vsa skupnost pomaga obnovljati Srednjo vas. Niso več tisti člani, ko so morali pogoreli bežati. Osvobodilna Fronta pomaga vasi z denarjem in z delom.

Vas Rateče je zbrala za pogorce 25.955 dinarjev in blaga v vrednosti 100.000 din, okrajni komite KP 4000 din, okrajno tožilstvo 3550, uprava državne varnosti 4700 in postaja narodne milice 2780 dinarjev.

za komandante čet so izbrali najboljše mladince-udarnike, ki imajo že mnogo izkušenj.

Pred svojim odhodom se je brigada uveljavljala pri gradnji Nove Gorice in pri drugih delih ter opravila nad 2000 prostovoljnih delovnih ur. Mladinci so predvsem pomagali pri kopanju temeljev in planiranju terena za moderno stavbo goriškega obkroga ljudskega odbora, mladinke pa pri urejanju ekonomije gradbišča in na državnem posestvu Nova Gorica.

Pri vsem tem delu in pri pripravih na odhod pa niso pozabili na kulturno in politično delo. Imeli so svojo brigadno konferenco in organizirali močan mešan pevski zbor ter recitacijsko in dramsko skupino. Tudi knjižnična brigada je povečala svoj zbirski knjižnik. Tako je brigada politično in organizacijsko dobro pripravljena odpovala na novo delo.

Čim bolj se uveljavljajo socialistična načela v kmetijstvu, tem jasneje spoznavamo in odkrivamo na podeželju, na vasi, bogate vire neizkoriščenih delovnih sil!

Pridobivanje novih delavcev s podeželja za našo plansko proizvodnjo je izredno pomembna naloga za zgraditev socializma!

ko težilo ga je, da ni vstopil. Začutil pa se je, da je bil v pisarni hrup. Skrbnava Bara se je vrtela sredi sobe, roke je držala na kučih, od časa do časa je zažugala z dvignjeno roko proti mizi, okrog katere so sedeli oborniki in Stefan. (Čudno, tudi Spilak je bil tu, rekel pa je, da ne pojde.) Na hipe je nastal tak hrupen nemir, da se Bara niti ni slišalo.

Stefan in Spilak sta stikala glave. Farkašu je bilo že žal, da ni šel na sejo. Saj ga ne bi bilo konec. In za koliko stvari se je že grozil! Življenje pa teče svojo pot, ne da bi se ne oziralo. Sedaj bo prav tako. Za druga bo, to je vedel.

Bara je spet pretrgala vzdusje. »Tila je vpila proti Koščici, pred sednjo zadrugo. Bila je mogočna kakor Mojzeš.« V žlici vode te bom utopila, če mi boš starega mešal. Skočila bom v Muro in tudi deo bom vtopila.

»Viš, Bara,« pravi mirno Koščica, »saj bi začeli, pa nam ne daš miru. Zemlja ne čaka.«

»Kar začnite, mene vaša zemlja ne briga!«

Spet so se zakrohotali.

Bara je šla k vratom, ven pa ni hotela. Ko se je vzdusje v pisarni nekoliko umirilo, je počasi Stefan dejal: »No, mati —«

»Tudi botra ti nisem. Ni mi treba nič govoriti. Jaz zemlje ne dam in

nočem, da mi starega mešate v to stvar.«

»Čudni ste, da si ne daste dopovedati. Če vam človek ne bi hotel boljšega življenja —«

Ona pa nato nekoliko umirjena: »Nič ni tega treba. Komaj smo prišli nekak na suho, pa nam začnete to zdaj razdirati. Dobro nam je tako. S starim vas sezidala zadnja leta hišo in hlev. Nikdar tega nisva mogla. Komaj smo začeli živeti kakor ljudje, pa nas ne pustite pri miru. Naš stari je norec, on ne ve, kaj dela. V vsako vrugolijo je že šel, kar jih je bilo na svetu.«

Potem se je obrnila k Stefanu: »Vsaj eno leto nam daj ti mir. Stalno nas pikaš. Nisi še nehal z zadrugami, pa že ljudi trapiš z Nafto, s Pohorjem in vrag ve s čim. Takšen si kot jetičnik. Nekam v Varaždinske se spravi, pa pridí čez eno leto.«

Stefan pa s smehom: »Ko bodo zadruga zavetele, bom pa res šel. Pa vi boste morali prej sprevetiti, da je imel vaš stari bolj prav kot vi.«

»Na, če boš na to čakal, potem Varaždinskih ne boš nikdar videl.«

Ne da bi še kaj rekla, je zaloputnila vrata in odšla. Šla je v temi tik Farkaša in Klea: »Stari Herodeš« (mislila je na moža), »na šinjek« mu bom stopila.«

Farkaš je dobro vedel, da so tudi

• šinjek = vrt.

njo z grožnjami premotili. Nerodno mu je bilo stati pod oknom in ta preprič je bil smešen. Ni končno tudi njegovo početje smešno? Blizina teh ljudi ga je treznila. Malo je še premišljal, ali bi ali ne bi, potem pa je vstopil.

Kovačev Pavel se je na seji vrtikal v vsako stvar in hotel, da bi z delom kar začeli. Farkašu se je zdelo to čudno, pa je sklenil, da bo šel potem h Kovačevim pod okno, kaj z ženo govorita, ko sta sama. Nekaj mora biti za tem. Komaj je seja minila, se je izmuznil. Ostali odbor je bil še sredi ceste v temi. Farkaš pa se je tiho pripeljal k cimprani hiši in pod oknom Pavla počakal. Pavel je kmalu prišel. Potrkal je na majhno okno in žena mu je takoj odprla. Ni spala. Slišalo se je potem, kako je sedla nazaj na posteljo.

»Ste vsi prišli?« vpraša Kovačka, ki je seveda komaj čakala novic.

Kovač si je vzel iz miznice kruh, si vrezal cel nabeket, sedel za mizo in šele potem govoril. Puščal je ženo, da je čakala.

»Kapatel! Ce smo pa odbor.«

»Drži se že, modrijaš, si je mislila Kovačka, ko je čutila njegov napuh. Rekla pa je: »Za Balažeka ne mi čudno zdi, da je bil tam.«

»Farkaš se je obrnil nekje. Sram ga je bilo, ko je prišel.«

»Jaz sem baba, pa se več upam, kakor ta bojazljivec.«

Mladina vključuj se v frontne brigade ter tako pomagaj pri izpolnitvi plana!

Zgledno delo goriških frontnih brigad

Frontne organizacije v goriškem okraju so polletni plan v glavnem izpolnile in ga v nekaterih panogah celo presegle. Tako so plan posebnih frontnih brigad izpolnile že za celo leto in tudi 200 frontovcev je več v brigadah, kakor določa plan. K temu uspehu je precej pripomoglo aktivno politično delo frontnih aktivistov v mesecu gozdarstva. V tem času je bilo ustanovljenih že 10 frontnih brigad z več kot 1.400 frontovci, ki jih je po enomesečnem delu za stalno vključilo v proizvodnjo 10 %.

Prva goriška brigada je bila ustanovljena v pomoč cementarni v Anhofem in je prejela za svoje požitvalno delo prehodno zastavico Izvršnega odbora OF Slovenije. V mesecu gozdarstva je odšlo v kovaške gozdove 9 posebnih frontnih brigad, ki so svoj plan presegle za 10 %. Najboljša v celotnem kovaškem bazenu je bila IV. goriška brigada »Franca Rozmana-Staneta«, ki je preseгла normo za 36 %. Bila je proglašena za udarno brigado in je prejela v trajno last prehodno zastavico Izvršnega odbora OF Slovenije. Poleg tega so bile proglašene za udarne še tri druge goriške frontne brigade. K uspehom so v mesecu gozdarstva mnogo pripomogli tudi frontovci, ki so ostali doma. V nedeljskih prostovoljnih akcijah so pomagali pri izpolnjevanju gozdarskega plana v Trnovskem gozdu in v tovarni pohišstva v Novi Gorici.

Tudi na gradbišču Nove Gorice so nekatera dela izgotovili frontovci v prostovoljnih akcijah, ki jih je organizirala Fronta. Sedaj ustanovljajo posebno frontno brigado, ki bo štela 200 ljudi in bo delala na gradbišču Nove Gorice. Poleg tega bo Fronta organizirala tudi brigade za goriške opekarne in sicer bo v vsakem obratu delala po ena brigada ali skupina.

Na vseh pa so že začeli organizirati vasko frontne brigade. Doslej so jih ustanovili že 13. Med temi so najboljše brigade v Rihemberku, Renčah in v Vratih. V teh vaskih brigadah so zlasti aktivne žene. Skupina 40 žena frontne brigade v Rihemberku je pomagala pri četvi kmečki obdelovalni zadrugi in v pitnem nedeljskem popoldnevu požela 2 ha pšenice.

Pri graditvi zadrugišnih domov so frontne organizacije opravile v prvem polletju nad 40.000 prostovoljnih delovnih ur. Pri teh delih so se zlasti izkazale brigade v Medani, na Humu in na Vogerskem, kjer so že skoraj zgradile zadrugišne domove in nekatere važne gospodarske zadrugišne objekte, ki bodo v veliko oporo gospodarstvu v teh krajih. Tudi pri obnovi porušeni in požgani vasi so frontovci opravili okrog 60.000 prostovoljnih delovnih ur in pripravili večje količine gradiva iz lokalnih virov. Vendar so pri teh delih sodelovali samo frontovci prizadetih krajev, medtem, ko jim drugi člani Fronte, ki med vojno niso bili oškodovani, niso pomagali.

Tudi pri umeševanju klorodarskega krošča je Fronta pokazala veliko zanimanje, saj je pri pregledih krompirja sodelovalo okrog 10.000 frontovcev, ki so pri tem napravili 37.000 prostovoljnih ur.

Ljudska fronta na vasi je skrbela tudi za rekonstrukcijo in socializacijo kmečkega gospodarstva. V ustanavljanju kmečkih obdelovalnih zadrug so v prvem polletju izpolnili 96 % plana, tako da v okraju že deluje 24 kmečkih obdelovalnih zadrug. Tudi 200 novih članov zadruge so frontovci pridobili. Poleg tega so frontne organizacije sodelovale pri odmeri dohodnine in pri odkupih. Z aktivnim delom Fronte na vasi so v celoti izpolnili plan odkupa mesa, medtem ko niso še dosegli plana odkupa mleka, jajc in volne.

Frontne organizacije so skrbale tudi za kulturno in politično izobrazbo svojega članstva. Med drugim je Fronta organizirala 30 predavanj v Ljudskih univerzah, ki se jih je udeležilo okrog 5000 slušateljev. Najboljša je bila Ljudska univerza v Ajdovščini z največjim številom dobro izbranih predavanj. Zato je prejela pohvalo od Ljudske prosvete Slovenije.

Farkašu je bilo pod oknom vroče. Nerodno mu je bilo, da mu je ženska zmivala glavo. Pa za čemer je ta večer stikal, to je zdaj dobil.

»Bo pa še dober zadrugar, boš videla!«

»Saj tega ne rečem.«

Farkašu je odleglo, ko sta začela s predsednikom. Sta sta od obornika do obornika, koliko bo kateri pomenil za stvar, koliko ga podpirajo ali ovirajo žene in otroci.

»Samo da se že enkrat začne!«

»Bo pa, bo!«

Trda tema je bila, da se Farkaša ni videlo, pri katerem oknu štiti. Imel pa je čuden občutek pri tem, da mu je Kovač videl tako v dušo. Kdo bi si mislil, ko pa se tako drži, kakor da ne bi znal do pet šteti!

Ni slutil, da ga lahko pri vsem njegovem opreznem ravnanju imajo pošteno za norca. Sram ga je bilo. Ze se je mislil dvigniti, ko sta v sobi začela govoriti, kje bo drugo leto koruza, kje krompir in žito. Teodor jim bo na jesen pomagal kositi otavo, glede oranja bodo pa se videli. Okrog Prodi bodo na spomlad že široke njive.

Ko se je Farkaš vračal pretresen in osramodjen, je vas bila že v globokem spanju. Vsaj njemu se je tako zdelo. V mlakah se tudi ni nič več oglašalo. Samo pri Teodorjevi bajti, globoko v vasi, je brnel motor. Najbrž ga je vražji neugnanec preizkušal.

Gozdna uprava Črna je dobro organizirala stalne gozdne brigade

Slovenjgradec 8. VI. 1949.

Naši gozdarski aktivisti so 20. junija začeli s pionirskim delom — formiranjem stalnih gozdarskih brigad. Na purno in izredno težavno je bilo njihovo delo zlasti tam, kjer so sindikalne podružnice slabo skrbjele za politično aktivizacijo drvarjev, oglarjev in ostalih gozdnih delavcev. Spočetka se celo nekateri aktivisti sami niso mogli sprijazniti z mislijo, da bi bil nov način dela res uspešnejši. Toda preudarno upravno vodstvo Gozdne gospodarstva je kmalu znalo razbiti oportunistično in danes se napačna mnenja nekaterih logarjev že preusmerjajo. Kajti spoznali so, da ima brigadni sistem dela tudi vse prednosti za kulturni in politični dvig in tem pogledu razmeroma slabo razvitega kadra v gozdarstvu; ni manjša pa ni prednost tega načina dela za proizvodnjo samo. Najbolj trdovratno se je zadržala reakcionarna propaganda v polpismene in nepismene gozdne delavce na gozdni upravi Mislinja. Tu je nekdo namenoma vrgel parolo: »Moške v brigade, družinam bomo odvzeli otroke, žene bodo pa morale v dolino na delo. Sele ko je prišel tov. sekretar OK KPS tov. Tihomir na sindikalni sešatek, so začeli uvidevati, da so bili vsi skupaj spet grdo »potegnjeni« in srd se obrača tistim, ki so ga umetno izvalili, da bi škodovali našemu planu — samim na glavo.

Pri organizaciji teh stalnih gozdarskih brigad se je doslej še najbolj izkazal revirni vodja Podpece, tov. Zagar Ivan. Prav vse na tem revirju zaposlene delavce je že vključil v brigade. Imeli so le en sešatek in ta namen, mnogo pa je bilo podobnega tolačenja. Zagarjeva brigada šteje dve četi. Prva ima tri desetine sekačev, ki štejejo po 12 ljudi, desetine sekačev in žničarjev z eno desetino stalnih voznikov. V drugi četi, ki dela na skladišču in pri manipulaciji, pa so tri desetine. Značilno je, da šteje ta brigada nad polovico žensk pa tudi dokaj upokoencev-rudarjev.

K uspehu brigadnega sistema dela v tem predelu je pripomoglo tudi dejstvo, da je blizu močna rudarska industrija, kjer so že rudarji sami spoznali velike prednosti brigadnega načina proizvodnje. Brigadirji so že sklenili pogodbe z Gozdno upravo in se nekaj organizirali so si že svojo menzo. Za zdaj bo jedlo v njej 20 brigadirjev, dočim drugi še hodijo domov vsak dan in nosijo mrzlo hrano s seboj. Tudi za stanovanje brigadirjev je poskrbljeno.

Brigada kakor tudi desetine imajo že svoje operativne dnevne plane. S kulturno-prosvetnim in političnim de-

lom pa brigadirji se niso začeli. Zato so obljubili komandant tov. Golob Matvež kakor tudi ostali, da se bodo za to resno potrudili.

Revirni vodja na Mlinarskem tov. Konečnik Maks se je tudi že potrudil, da je večino ljudi združil v brigado. Tu so napravili napako, da so za zdaj pustili še preozke skupine po 4—8 ljudi. Ker je vprašanje proizvodnje oglja v gozdnem gospodarstvu v Slovenjgradu precej kritično, sta tudi na tem revirju dodeljeni dve desetini ljudi za oglarjenje. Doslej imajo dve kopeži še skuhani, ena gori, ena pa še stavi. Pripravili so za to v naprej 1300 m³ drv. Plan imajo precej visok. Če bodo dobili še enega oglarja in držali tak tempo dela, bodo plan znatno pred rokom izpolnili. Tu operativnih planov še nimajo. Komandant brigade tov. Mokina si je napravil kar dober načrt, kako doseči v tem delovnem kolektivu pravo brigadno življenje, pestro in polno. Tudi Hafner Franc na področju Smrekovec ne počiva. Brigada je osnovana. Tu dela 5 desetin pri izdelavi oglja, ena desetina žničarjev skrbi za prevoz lesa v dolino. Tretja in četrta desetina delata trenutno pri iztebljanju lubadarja, ki uničuje koroške gozdove. V revir Pudgarsko pride te dni 228 sindikalnih članov stalnim gozdnim delavcem v pomoč. Komandant brigade tov. Fajmut in ostali aktivisti tega terena so že pripravili stanovanje in tudi kuhinjo že imajo. Do 15. bodo odprli menzo, da bodo imeli ti ljudje ob najtežjem delu tudi vsak dan izdatno hrano.

Revirni vodja tov. Urh iz Koprivne je bil pokazal kaj malo pobude. Tu se je tudi zgodilo, da so poedini gozdni delavci z dovoljenjem okrajnega odseka za delo odšli na delo iz državnega v zadrugišni sektor, toda kmalu so se vrnili, ko so videli, da bo isti način dela uvedel tudi zadrugišni sektor.

Direktor gozdnega gospodarstva Slovenjgradec tov. Pučko je dejal o delu Gozdne uprave Črna, da so, kar se tiče brigad, najboljši. Preveč pa je še delovne sile na sešitih in vse premalo na spravlju.

Mnogo premalo pa so storili za organizacijo brigad na področju Gozdnice uprave Marenberg. Mislinja in Slovenjgradec ter Dravograd. Zato so gozdarski aktivisti omenjenih uprav na konferenci v Slovenjgradu sprejeli kot prvo obveznost, da bodo do 10. t. m. izvedli to važno reorganizacijo in vključili v stalne frontne brigade vse v gozdarstvu zaposlene delavce. Pritem prizadevanju jim bo nudila vso pomoč Partija, prav tako pa tudi množične organizacije.

M. F.

Mladinska brigada na tekmovanju koscev je presešla norme za 128%

Mladinska brigada, ki jo sestavlja 10 mladi kosci in grabljuje iz vseh krajev Slovenije, je dne 7. t. m. dosegla nove, velike uspehe. Brigada je v tem dnevu presešla normo za 128 %, kvaliteta njenega dela pa je ocenjena s 96 od 100 dosegljivih točk.

Najboljša pri delu je bila četa mladincev in mladink iz goriške oblasti, ki je presešla svojo normo za 171 %. Med posameznimi desetinami so v živahnem tekmovanju zabeležili najboljše rezultate: sežanska, ki je presešla normo za 266 %, ljubumerska za 200 % in crnomelska za 191 %.

Z razstave akad. slikarja Božidarja Jakca v Ljubljani

B. Jakac: Partizan Fonze (risba)

Tudi med posamezniki v desetinah se razvija tekmovanje za prva mesta, saj se bodo na nedeljskem tekmovanju pomerili le najboljše kosci in grabljuje.

Novi uspehi mladinske brigade dokazujejo veliko prednost brigadno-desetinskega sistema dela v kmetijstvu, obenem pa je delo brigade v veliko pomoč državnim posevcom na Kovaškem. Člani te brigade, ki jih je zdaj že 270, pa si bodo v mesečnem tekmovanju izmenjali izkušnje in jih bodo lahko koristno uporabili pri svojem delu.

Za lajšanje trpljenja med boleznijo in za vse izraze tolažilnega sočutja ob smrti našega nenadomestljivega akad. slikarja

PROF. MATEJA STERNENA, ko so mu zlasti v udeležbo pri pogrebu in

